

OO notitie glyfosaat

Aanleiding

Op 12 december 2017 heeft de Commissie besloten de goedkeuring van de werkzame stof glyfosaat te verlengen per 16 december 2017. Het Ctgb werkt nu aan de herbeoordeling (renewal art. 43) van toegelaten middelen op basis van glyfosaat. Daarbij moet het Ctgb de voorwaarden in het verlengingsbesluit in acht nemen. Eén van die voorwaarden is dat lidstaten “bijzondere aandacht hebben voor de toepassing van goede landbouwpraktijken bij gebruik vóór de oogst.” Om daar invulling aan te geven heeft het Ctgb advies gevraagd aan de NVWA.

Wettelijk kader

Uitvoeringsverordening 2017/2324 verlengt de goedkeuring van glyfosaat. De goedkeuring is beperkt tot gebruik als herbicide. Bij de herbeoordeling van middelen moeten lidstaten bijzondere aandacht hebben voor:

- de bescherming van het grondwater in kwetsbare gebieden, met name bij niet voor gewassen bestemde toepassingen;
- de bescherming van toedieners en niet-professionele gebruikers;
- het risico voor gewervelde landdieren en niet tot de doelsoorten behorende landplanten;
- het risico, via trofische interacties, voor de diversiteit en abundantie van niet tot de doelsoorten behorende terrestrische geleedpotigen en gewervelde dieren;
- toepassing van goede landbouwpraktijken bij gebruik vóór de oogst.

Om invulling te geven aan het begrip “goede landbouwpraktijken” heeft het Ctgb advies gevraagd aan de NVWA.

Uitvoeringsverordening 2016/1313 is een eerdere verordening waarin de goedkeuringsvoorwaarden van glyfosaat werden beperkt. Hierin werd o.a. het gebruik van de coformulant POE-tallowamine verboden. In deze verordening wordt in de overwegingen een passage over goede landbouwpraktijken, waarin staat dat toepassingen om “om het tijdstip van de oogst te beïnvloeden of het dorsen te optimaliseren [...] niet kunnen “worden geacht tot de goede landbouwpraktijken te behoren”.

Advies NVWA

De NVWA heeft voor alle nu toegelaten toepassingen van glyfosaat geanalyseerd of deze behoren tot de goede landbouwpraktijk in Nederland. De NVWA hanteert daarvoor de volgende definitie:

Landbouwpraktijken waarbij de behandelingen van een bepaalde plant of plantaardig product met gewasbeschermingsmiddelen volgens de voorschriften voor hun toegestane gebruik worden geselecteerd, gedoseerd en getimed om met een minimumhoeveelheid een aanvaardbare doeltreffendheid te verzekeren, rekening houdend met de plaatselijke omstandigheden en met de mogelijkheden voor teeltmaatregelen en biologische bestrijding.

De inzet van gewasbeschermingsmiddelen met glyfosaat voor het beïnvloeden van het tijdstip van de oogst of het optimaliseren van het dorsen zijn geen herbicidentoepassingen en behoren niet tot een goede landbouwpraktijk.

Op verzoek van het Ctgb heeft de NVWA ook gekeken naar loofdoding bij aardappelen, resetten van grasland en kalenderspuiten, omdat deze in de Motie De Groot (D66) werden genoemd als toepassingen van glyfosaat die verboden zouden moeten worden.

Uit de analyse van de NVWA blijkt dat de volgende toepassingen niet behoren tot de goede landbouwpraktijk:

- Zetmeel- en consumptieaardappel: volvelds onkruidbestrijding kort voor de oogst, volvelds onkruidbestrijding na afsterven loof, loofdoding
- Granen: volvelds onkruidbestrijding kort voor de oogst (op afgerijpt gewas)
- Droog te oogsten erwten en bonen; peulvruchten: volvelds onkruidbestrijding kort voor de oogst
- Lijnzaad, koolzaad, mosterd: volvelds onkruidbestrijding kort voor de oogst

Ook behoort kalenderspuiten niet tot de goede landbouwpraktijk. Dit is echter geen specifieke toepassing die het Ctgb als zodanig toelaat.

Voor de vooroogsttoepassingen redeneert de NVWA dat bij teelt volgens goede landbouwpraktijk er kort voor de oogst geen onkruiden meer in het gewas aanwezig zijn die met glyfosaat moeten worden bestreden. Eventueel aanwezig onkruid op open plekken in het gewas kan plekgewijs en/of na de oogst worden bestreden. Bij loofdoding van aardappel redeneert de NVWA dat glyfosaat schade aan de knollen zal veroorzaken en glyfosaat voor deze toepassing niet geschikt is.

Momenteel zijn in Nederland geen toepassingen toegelaten voor het beïnvloeden van het oogsttijdstip of het optimaliseren van het dorsen. Dit betreft een toepassing als groeiregulator. Omdat de Uitvoeringsverordening voor de renewal van de goedkeuring van glyfosaat expliciet aangeeft dat de goedkeuring alleen is voor de toepassing als herbicide, mogen toepassingen als groeiregulator niet worden toegelaten. Hierdoor is voor deze toepassingen een beoordeling van het wel of niet voldoen aan de goede landbouwpraktijk niet nodig.

Van alle overige toepassingen heeft NVWA aangegeven dat deze goede landbouwpraktijk kunnen zijn.

Gevolgen voor de toelatingen van glyfosaatmiddelen – juridische overwegingen

De vraag is welke gevolgen het nu heeft voor de toelating/toelaatbaarheid als een toepassing geen goede landbouwpraktijk is. De voorlopige conclusie van Team Juristen is dat het niet zijn van een goede landbouwpraktijk niet kan worden gebruikt om voor een toepassing geen toelating te verlenen. Zij hebben daarvoor de volgende argumenten:

- Toepassingen die geen goede landbouwpraktijk zijn, voldoen mogelijk niet aan artikel 55 van de verordening. Dit artikel richt zich echter tot de gebruiker die middelen volgens voorschrift moet gebruiken. Het is geen toelatingscriterium. Het Ctgb beoordeelt of een middel veilig is voor mens, dier en milieu. Als dat zo is, is het toelaatbaar. Als het middel vervolgens niet wordt gebruikt conform het WG, grijpt de NVWA in richting de gebruiker.
- Wat een “goede landbouwpraktijk” in het kader van glyfosaatmiddelen precies inhoudt is niet uitgewerkt in de uitvoeringsverordening voor glyfosaat. Het is daarmee een risico om maatregelen te baseren op de analyse van de NVWA. Hoe de NVWA tot zijn oordeel hierover

komt zal daarbij door de rechter desgevraagd worden getoetst, waarbij een andere deskundige tot een ander oordeel kan komen.

- Volgens het Besluit Gewasbeschermingsmiddelen kan de minister invulling te geven aan “goede gewasbeschermingspraktijken” via een gids of aan “goede landbouwpraktijken” via teeltvoorschriften. Het is dus kennelijk aan LNV om hieraan invulling te geven.

Team Juristen geeft aan dat de juiste juridische weg voor gebruiksbeperkingen op grond van goede landbouwpraktijken vooralsnog lijkt via het Bgb/Rgb.

Discussie overleg overheid

De uitvoeringsverordening geeft aan dat lidstaten tijdens de beoordeling in het kader van de toelating bijzondere aandacht moeten hebben voor toepassing van goede landbouwpraktijken bij gebruik vóór de oogst. Juridisch gezien kan het Ctgb dat schijnbaar niet via de toelating doen, ook niet nu de NVWA heeft aangegeven dat deze vooroogstoepassingen inderdaad geen goede landbouwpraktijk zijn. Het ministerie is op grond van het Bgb wel bevoegd om gidsen voor goede landbouwpraktijken of teeltvoorschriften vast te stellen. Daarin zou mogelijk opgenomen kunnen worden dat de door de NVWA als zodanig aangewezen toepassingen niet tot de goede landbouwpraktijk behoren en dus niet daarvoor mogen worden gebruikt.

De vraag aan het Overleg Overheid is wat nu de meest voor de hand liggende vervolgstap is:

- Het niet toelaten van toepassingen die geen goede landbouwpraktijk zijn, met daarbij de zwakke juridische grond daarvoor;
- Melden aan LNV dat zij invulling moeten geven aan het begrip “goede landbouwpraktijk”, zodat het via de Bgb/Rgb wordt geregeld.
- Inzetten op het bewegen van de aanvrager om deze toepassingen niet op te nemen in de verlengingsaanvraag.